

ဖိလ်မိယာအချိန်အချာ (Healthy Kids) ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာအတိတ်ကတိကျ

ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာ

ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတဖန်နှင့်မကော်မသိတ်ဖိလ်မိယာအကလုာ်ကလုာ်လာအဒိသိးဒီးတဖန်နီၣ်ခိမံၤခိၤဒီးဘဲးထံရယါအဂၤတဖန်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့အိၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်, လၢဟံၣ်အပူၤဒီးဘူးဒီးဟံၣ်, ဒီးတၢ်လၢအါတၢ်အပူၤလီၤ. ဖိသိပ်တဖန်အိၣ်ဘၣ်လၢကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတဖန်အကျါဖဲအိၣ်ဆိး, မၤလိၣ်ဒီးလိာ်ကွဲတၢ်အလီၤန့ၣ်သ့လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးလၢအဟဲခိဖျါကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတဖန်န့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်လၢကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာဆိဆိတဖန်န့ၣ်လီၤ. အဒိန့ၣ်, တနီၤန့ၣ်ကမၤဘၣ်ဒိန့ၣ်အသန့တဖန်, မၤတၢ်တၢ်ဘဲးဘၣ်မ့တမၢ်မံၤချ့တဖန်မ့တမၢ်မၤအါထီၣ်ခဲစၢ်အတၢ်လီၤပျါတဖန်လီၤ. ဖိသိပ်ဆိးဒီးဖိသိပ်တဖန်ညိၣ်န့ၣ်ဘၣ်ဒိဘၣ် ထံးညိၣ်ဒိန့ၣ်ဒီးသးပျါတဖန်လီၤ. သန့ကွဲ, တၢ်ထီၣ်န့ၣ်ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတဖန်အဆိၣ်ထံးညိၣ်န့ၣ်ကထီၣ်အသးဒီးအိၣ်ညိၣ်တမၢ်ဝဲဒၣ်လၢန့ၣ်အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ဘၣ်ဒိဝဲဒၣ်န့ၣ်ဘၣ်. ဝဲအိၣ်ဖိတဖန်မၤလိၣ်ဒီးဝဲဒၣ်ကသိပ်အပတၢ်လၢဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အတပူၤဖျးဘၣ်အပတၢ်န့ၣ်ဆူၣ်ညါလီၤ.

ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာဆိတလဲအသးဆုက်အပိးအလီၤလၢ အဘၣ်ထဲးဒီးနီၣ်ခိမံၤအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤဆူၣ်ခိအပူၤဝဲအလီၤခဲန့ၣ်လီၤ. ပကိးတၢ်သ့ၣ်တဖန်အံၤလၢ”တၢ်လၢကလဲအပိးအလီၤတဖန်”လီၤ. ဖိသိပ်လာအချိန်အချာမံၣ်န့ၣ်ဖိထီၣ် (Healthy Kids Minnesota) ထီၣ်ဒုးဝဲဒၣ်ကဲအပိးအလီၤဃးကလုာ်လၢအအိၣ်လၢန့ၣ်ဖိအဆိၣ်ထံးအကျါ-ကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတကလုာ်ဒီးကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာတၢ်လၢကလဲအပိးအလီၤတဖန်န့ၣ်ကလုာ်န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျါဒီးဂံၢ်ထံးတၢ်မၤစၢၤဆူၣ်ညါအဂီၢ်, ဝံသးစူၤလဲၤအိၣ်သကိးဘၣ်ပဟံၣ်ယဲၤသန့အကဘျးပၤ- [Healthy Kids Minnesota: Chemical Information and Resources](#)

တၢ်ထီၣ်ကွဲကသိပ်မသိတ်ဖိလ်မိယာလၢန့ၣ်ဖိအဆိၣ်ထံးအကျါ

2,4-D

တၢ်သ့ အိၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ် ဒိၣ်သ့ န့ၣ်န့ၣ် အဂီၢ်လဲၣ်.

- လၢတၢ်ကဖိၣ်ဂၢ်နီၣ်ခိမံၤခိၤလၢဟံၣ်ကရၢ်အပူၤ
- တၢ်သ့အိၣ်အါအါကလိာ်လၢတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးလၢတၢ်ကဖိၣ်ဂၢ်နီၣ်ခိမံၤခိၤ

ကျါကျဲလၢအညိၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢဖိသိပ်ဘၣ်ဒီးကသိပ်တဖန်အံၤမ့ၤ မန့ၣ် လဲၣ်.

- တၢ်အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်
- လိာ်ကွဲလၢနီၣ်ပျါလၢတၢ်ဖျဲလီၤဃာ်ဒီးကသိပ်
- တၢ်သ့အိၣ်လၢပျါလၢအဘူးတဖန်အပူၤ

IMPY

Diazinon တၢ်လီၤကလဲအပိးအလီၤ

တၢ်သ့ အိၣ်လၢတၢ်ဂ့ၢ် ဒိၣ်သ့ န့ၣ်န့ၣ် အဂီၢ်လဲၣ်.

ဖိၣ်ဂၢ်မၤသိတ်ဖိလ်မိယာလၢတၢ်ပျါပူၤ(တၢ်မုာ်တၢ်ဘဲးဆိဖိကီၢ်ဖိ)

ကျါကျဲလၢအညိၣ်န့ၣ် ကဲထီၣ်အသးလၢဖိသိပ်ဘၣ်ဒီးကသိပ်တဖန်အံၤမ့ၤ မန့ၣ် လဲၣ်.

- တၢ်အိၣ်ဘၣ်အိၣ်ဘၣ်
- တၢ်သ့အိၣ်လၢပျါလၢအဘူးတဖန်အပူၤ

တတ်ထိန်ကွက်ကသိပ်မသတ်ဖိလိမိဗာလှေဖိအဆင့်အကျိကလဲအသးဆူညါလီ

PNP

တတ်လီကလဲအပီးအလီလါအမ့ါ methyl- ဒီး ethyl-parathion

တတ်သူ အီလါတတ်ဂုတ် အခိန်သ့ နမနူ အေဂီလဲန့

- အပူကွက်တတ်သူအီလါတတ်ကဖိဂါမသတ်ဖိလိမိဗာလါ တတ်သ့တတ်ဖျးအပူ သန့်ကွတ်တတ်ပျဲတတ်သူအီလါ U.S. အပူလါဘဲန့
- PNP မ့ါစါကီးတတ်လီကလဲအပီးအလီလါအဘဲန့ ထဲဒီးစီးဖိကဟဲန့တတ်ဖိမိဗာအကဲအပီးအလီလါ တတ်ကီးအမံဒ် nitrobenzene န့လီ

ကျိကျဲလါအညီနူ ကဲထိန်အသးလါဖိသတ်ဘဲဒီးကသိန်တဖန်အံမ့ ဖဲနူ လဲန့

အိန်ဘူးဘဲဒီးစီးဖိကဟဲန့တတ်ဖိမိဗာအလီလါ အသ့မ့တမ့ါပျါလီ nitrobenzene

TCPY

တတ်လီကလဲအပီးအလီလါအမ့ါ chlorpyrifos ဒီး chlorpyrifos-methyl

တတ်သူ အီလါတတ်ဂုတ် အခိန်သ့ နမနူ အေဂီလဲန့

- လါဟဲန့အပူ, chlorpyrifos န့တတ်သူအီလါထဲဒဲလါတတ်ဒီးတတ်ဒီးယုတ်တဖန်နီ - တတ်တပျဲတတ်အဂါလါတတ်ကသူအီလါဟဲန့ဘဲန့
- ဟဲန့အချါ, chlorpyrifos န့တတ်သူအီလါထဲဒဲလါတတ်ကဖိဂါတတ်ဖိလိမိဗာလါတတ်လီဒ် သီးဒီးဖိသဲတအိန်လါအပူ, ဒ်သီးဒီးတတ်လီကွဲဂီး(လ)အပျဲတဖန်နီအပူလီ

- Chlorpyrifos-methyl န့တတ်သူအီလါတတ်ဟဲန့တတ်အချါအသဲအလီလါ

ကျိကျဲလါအညီနူ ကဲထိန်အသးလါဖိသတ်ဘဲဒီးကသိန်တဖန်အံမ့ ဖဲနူ လဲန့

တတ်အိန်ဘဲန့အိဘဲန့*

*Chlorpyrifos အတတ်သူအီမလါတတ်အိန်တတ်အီအမ့ါ အဘိအကျိန့တတ်တပျဲအီလါစးထိန်လါဖျါဘျဲအါရံ 2022

3-PBA, 4-F-3-PBA, trans-DCCA, cis-DCCA

တတ်လီကလဲအပီးအလီလါကသိပ်မသတ်ဖိလိမိဗာအကရူတခါအကျိလါတတ်ကီးအမံလါ pyrethroids

တတ်သူ အီလါတတ်ဂုတ် အခိန်သ့ နမနူ အေဂီလဲန့

- တတ်ကမါဂါမသတ်ဖိလိမိဗာလါဟဲန့ဒီးကရါအပူ
- တတ်သူအီလါကျဲဒီးခိန်အပီးအလီလါဆဲနီဖိကွတ်ကွတ် ကီလါဟဲန့အဂီ
- မါဂါမသတ်ဖိလိမိဗာလါစံပျဲအပူ

ကျိကျဲလါအညီနူ ကဲထိန်အသးလါဖိသတ်ဘဲဒီးကသိန်တဖန်အံမ့ ဖဲနူ လဲန့

- တတ်အိန်ဘဲန့အိဘဲန့
- ထီးဘဲန့ဒီးတတ်လီလါဟဲန့အပူဒီးကရါလါတတ်ဖွဲလီကသိန်
- ထီးဘဲန့ဒီးဆဲနီဖိကွတ်ကွတ်ကီလါဟဲန့တဖန်
- တတ်သူအီလါစံပျဲလါအဘူး

မုာ်နမလီၤစ့ၤတံအိာ်ဘာ်လကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာကသ့ၤလကျဲဒဲလဲာ်

ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာလဟံာ်အပူၤ

ဘာ်လိာ်အသးဒီး TCPY, 3-PBA, 4-F-3-PBA, trans- DCCA, cis-DCCA

ကျါကွၢ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤန့ၢ်အတၢ်အိာ်ဘာ်လကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာ

တၢ်မၤကဲထီၣ်န့ၢ်ဟံာ်လၢအတၢ်တၢ်ဖိလံဖိဃာတဖၣ်မုာ်ကျါကွၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်တၢ်တၢ်လၢတၢ်ကဟးဆဲးတၢ်သ့ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာ-ဒ်သးဒီးတၢ်မၤကဲထီၣ်န့ၢ်တၢ်အိာ်ဘာ်လကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာအလီၤဆဲးတၢ်တဖၣ်ချ့ချ့,ကးတၢ်ကွၢ်တၢ်အပူၤတဖၣ်ဒီးတၢ်အဲးထီၣ်အသးတဖၣ်ဒီးဘိာ်ထီၣ်ထံအကျါလၢအသ့ၤဖးစ့ၢ်ထီၣ်အသးတဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

ဖဲနမုာ်လိာ်သ့ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာအပီးအလီၤ-

- မလီၤတၢ်န့ၢ်ထီၣ်ဒီးကွၢ်နီၣ်ဝဲဒဲတၢ်ဖိလံဖိဃာဘာ်ဘာ်ဒီးတၢ်ဖိလံဖိဃာန့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်အီၤလၢတၢ်မၤနီၣ်အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- လူၤဟံာ်တၢ်န့ၢ်လီၤတဖၣ်လၢအအိာ်လၢပီးလီၤအတၢ်မၤနီၣ်အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- သ့ဘာ်တၢ်အဆၢဒီးတၢ်ထံပံာ်တဖၣ်တက့ၢ်.အဝဲသ့ၣ်ကအိာ်ဘာ်ဖဲအလီၤဒိၣ်န့ၢ်ကသိပ်ဖဲန့ၢ်လီၤ.ဟံာ်လီၤတၢ်အဆၢဒီးတၢ်အထံပံာ်လၢတၢ်လီၤဖဲန့ၢ်မ့တမ့ၢ်ဆၢဖဲကိာ်ဖိဖိာ်အီၤတတုၤအလီၤတက့ၢ်.
- ဖဲမုာ်သ့ဝဲဒဲကသိပ်ဖဲတခါအခါ,ဟံာ်နီၣ်တၢ်သ့အီၤထဲဒဲ လၢတၢ်လီၤမ့တမ့ၢ်တၢ်အဲးထီၣ်အသးဒီးတၢ်ကဆူးလၢတၢ်ပညိာ်လီၤအီၤတဖၣ်အလီၤတက့ၢ်.ဒုးန့ၢ်လီၤဟးထီၣ်ကလံၤခီဖျါတၢ်အဲးထီၣ်ပဲတရီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- ဟံာ်န့ၢ်,ဆၢဖဲကိာ်ဖိဘုၣ်ကွၢ်ကီၤလၢဟံာ်,တၢ်လီၤကွဲ,တၢ်ကူတၢ်သးတဖၣ်,အဂၤဆူညါ ယံၤဒီးတၢ်လီၤလၢတၢ်ဖဲလီၤဟံာ်လီၤကသိပ် အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- ဟးဆဲးကသိပ်ဖဲ(foggers)မ့တမ့ၢ်ကသိပ်ကိာ်လိာ်(bug bombs)တဖၣ်တက့ၢ်
- ဖဲတၢ်ဖိလံဖိဃာအတၢ်ဂံၢ်ကီၤအံၤမုာ်နးဝဲဒဲအခါန့ၢ်,ဆိကမိာ်ထီၣ်တၢ်ကဒီးလဲပုၤစဲၣ်နီၣ်မသေတံဖိလံဖိဃာလၢပဒိၣ်ဟံာ်နီၣ်အီၤတဂၤတက့ၢ်.
- ထီၣ်န့ၢ်ဟံာ်ဃာ်ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာလၢအဒါအခိာ်ထံးခိာ်ဘိအပူၤလၢအယံၤဒီးန့ၢ်ဖဲဖိာ်ဝဲတုၤအလီၤတက့ၢ်.

ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာလၢတၢ်သ့အီၤလၢနီၣ်အပျီ

ဘာ်ထွဲဒီး 2,4-D

ကျါကွၢ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤန့ၢ်အတၢ်အိာ်ဘာ်လကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာ

တၢ်ဟံာ်န့ၢ်အပျီအဂီၢ်ဆူၣ်ဒီးအဂ့ၢ်န့ၢ်မုာ်ကျါကွၢ်အဂ့ၢ်ကတၢ်တၢ်တၢ်လၢတၢ်ကဟးဆဲးတၢ်သ့ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာဒ်သးဒီးတၢ်မၤသဲနီၣ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

ဆိကမိာ်ထီၣ်တၢ်ပျဲတၢ်ဖိလံဖိဃာတနီၤအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ,ဒ်သးဒီးနီၣ်အမံၤလၢအအိာ်လၢနီၣ်အပျီအပူၤန့ၢ်လီၤ.ဖဲနမုာ်လိာ်သ့ဝဲဒဲတၢ်မၤသဲနီၣ်တဖၣ်အပီးအလီၤတခါအခါန့ၢ်-

- မလီၤတၢ်န့ၢ်ထီၣ်ဒီးကွၢ်နီၣ်ဝဲဒဲတၢ်ဖိလံဖိဃာဘာ်ဘာ် ဒီးတၢ်ဖိလံဖိဃာန့ၢ်တၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်အီၤလၢတၢ်မၤနီၣ်အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- လူၤဟံာ်တၢ်န့ၢ်လီၤတဖၣ်လၢအအိာ်လၢပီးလီၤအတၢ်မၤ နီၣ်အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- မလီၤတၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဆၢဖဲကိာ်ဖိဘုၣ်ကွၢ်ကီၤလၢ ဟံာ်တအိာ်ဘာ်ဒီးဖဲသ့ဝဲဒဲကသိပ်အံၤဒီးဟံာ်အဝဲသ့ၣ်ယံၤယံၤဒီးတၢ်ဟံာ်လီၤဖဲလီၤအလီၤလၢတၢ်ဆိကတီၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်လီၤဃာ်လၢတၢ်မၤနီၣ်အလီၤန့ၢ်တက့ၢ်.
- လၢပီးလီၤလၢအကဲတၢ်အထံအဂီၢ်,ဃုထၢမုာ်ခိာ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ လၢအခုၣ်ကဘးမုာ်ဒ်သးအသုတယွၤန့ၢ်လီၤဘာ်ဆူတၢ်လီၤအဂၤအပူၤအဂီၢ်န့ၢ်တက့ၢ်.
- ဘုၣ်လီၤခိာ်ဖဲးတချးန့ၢ်လီၤဆူဟံာ်ပူၤဒီးဆိတလဲတၢ်ကူတၢ်သး ဖဲသ့အီၤဝဲအခါတက့ၢ်.
- ထီၣ်န့ၢ်ဟံာ်ဃာ်ကသိပ်မသေတံဖိလံဖိဃာလၢအဒါအခိာ် ထံးခိာ်ဘိအပူၤလၢအယံၤဒီးန့ၢ်ဖဲဖိာ်ဝဲတုၤအလီၤတက့ၢ်.

မ့ၢ်နမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢတဖၣ်အကျိၤကသ့ၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်လၢဆူၣ်ညါ

ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢအဘျဲၣ်အစၢ်လၢတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်အလံၤ

ဘၣ်ထွဲဒီးကံးအပီးအလီၤခဲလၢၣ်ထဲဒၣ်တဟ်ဃုာ် PNP

ကျိၤကျဲၣ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤန့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်အကျိၤ

- သ့ကဆီတၢ်သ့တၢ်သ့တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတချး အိၣ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ကွၢ်ဘၣ်ပဟ်ဃုာ်ယဲၤသန့ၣ်လၢတၢ်သ့တၢ်သ့တဖၣ်ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဒီးကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢအဘျဲၣ်အစၢ်လၢအလံၤအအါကတၢ်ဒီးအစ့ၤကတၢ်အစ့ၤရီၤတဖၣ်တက့ၢ်.

ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢသ့ၤလၢဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဘျဲၣ်ကွၢ်ကီၢ်လၢဟံၣ်အပူၤ

ဘၣ်ထွဲဒီး 3-PBA, 4,F,3-FPBA, trans- DCCA, cis-DCCA

ကျိၤကျဲၣ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤန့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်အကျိၤ

- သံကွၢ်ဘျဲၣ်န့ၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအကသံၣ်သရၣ်လၢကမၤစ့ၤလီၤန့ၣ်ဃုာ် ဒီးတၢ်ဃုာ်ပီးလၢအဘၣ်လီၤဖိဒဲးဒဲးကတၢ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- လူၤဟံၣ်တၢ်မၤနီၣ်အတၢ်န့ၣ်လီၤတဖၣ်ဒီးတဘျဲၣ်ကူၤန့ၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ ဖိဘျဲၣ်ကွၢ်ကီၢ်လၢဟံၣ်အါန့ၢ်တၢ်လိၣ်အိၣ်န့ၣ်တဂ့ၢ်.

ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢကလံၤလၢအအိၣ်ဟဲလၢစံၢ်ပျီတဖၣ်ဒီးခိၣ်ဃၢအစုၤလီၤခိၣ်ခိၣ်တဖၣ်အအိၣ်

ဘၣ်ထွဲဒီးကံးအပီးအလီၤခဲလၢၣ်ထဲဒၣ်တဟ်ဃုာ် PNP

ကျိၤကျဲၣ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤန့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်အကျိၤ

ဟံၣ်န့ၣ်ဖိဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိဘျဲၣ်ကွၢ်ကီၢ်လၢဟံၣ်လၢတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤကးတၢ်ပဲတရီၤဖိတဖၣ်ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢန့ၣ်တၢ်ဖျံလီၤအိၣ်လၢတၢ်လီၤလၢအဘျဲၣ်ဒီးန့ၣ်အခါတက့ၢ်.

ဖဲန့ၣ်မ့ၢ်ဆိကမိၣ်လၢန့ၣ်ဖိအံၤထိးဘၣ်ဒီးကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢအယွၤလီၤန့ၣ်,လူၤဟံၣ်တၢ်မၤအပတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတက့ၢ်-

- မၤဘၣ်ကသံၣ်ကသီအဂီၢ်ဂီၢ်အူၤလၢညါဒီးကိးဘၣ် 911, ဖဲတၢ်လိၣ်ဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်အခါတက့ၢ်.
- ကိးဘၣ်မိၣ်န့ၣ်စိထီၣ်တၢ်ဖိၣ်ဂၢၢ်တၢ်အစ့ၣ်အပူၤအသန့ (Minnesota Poison Control System) လၢအအိၣ်ဝဲဒၣ် တသီ 24န့ၣ်ရံၣ် တန့ၣ် 7 သီဖဲ (800)222-1222 မ့ၢ်တမ့ၢ်ကိးကသံၣ် သရၣ်တဂၤလၢတၢ်ကဆၢတၢ်မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လိၣ်ဘၣ်ကသံၣ်ကသီအတၢ်ကန့ၣ်ဃုာ်တၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟံၣ်ပျီထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်အသးဆူ မိၣ်န့ၣ်စိထီၣ်တၢ်သ့ၣ်တၢ်ပျးအဝဲကျိၤ (Minnesota Department of Agriculture)- (651)201-6333. ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢအတၢ်ယွၤလီၤန့ၣ်ထီၣ်ဒါမိၣ်န့ၣ်စိထီၣ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလီၤ.

မ့ၢ်နမၤစ့ၤလီၤတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢတဖၣ်အကျိၤကသ့ၤလၢကျဲၣ်လဲၣ်လၢဆူညါ

ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢထံအိၣ်အကျိၤ

ဘၣ်ထွဲဒီးကံးအပီးအလီၤခဲလၢာ်ထဲဒၣ်တဟ်ဃုာ် PNP

ကျိၤကွၢ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤနဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်အကျိၤ

ကျိၤကွၢ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤနဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢထံလၢအအိၣ်လၢအအိၣ်ဟဲလၢပဒိၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ထံအသနူအပူၤန့ၣ်တၢ်မၤကွၢ်အိၣ်လၢကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢနကစၢ်အထံပူၤန့ၣ်,ဆိကမိၣ်ထီၣ်နထံပူၤအတၢ်လီၤပျုၤအတၢ်ဂ့ၢ်တဖၣ်တက့ၢ်-

- ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးအါလၢကအိၣ်ဖဲထံပူၤတဖၣ်လၢအအိၣ်လၢစံၣ်ပျီတၢ်လီၤတဖၣ်လၢအအိၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လၢထံလၢအဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးညီန့ၣ်လီၤ.ထံအတၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးညီအဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤတခါအိၣ်လၢပဟ်ယဲၤသနူအလီၤလီၤ.
- တၢ်မၤကွၢ် nitrate န့ၣ်န့ၣ်ဖျါထီၣ်မ့ၢ်ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢ အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢနထံအပူၤန့ၣ်သ့ၤလီၤ.ဖဲ nitrate မ့ၢ်အိၣ်လၢထံတလံးထၢၣ်အကျိၤသၢမံးလံးကဠုၤ(မ)န့ၣ်,တၢ်အိၣ်သးအါထီၣ်လီၤ.
- ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဃးကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢနထံအပူၤန့ၣ်, တၢ်မၤခိၣ်ခံကဒါ osmosis (RO) အပီးအလီၤတဖၣ် ထူးကွၢ်ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢခဲလၢာ်ဃုာ်ဃုာ်သ့ဝဲဒၣ်ဖဲတၢ်မ့ၢ်ပၤယာ်အိၣ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခါန့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢအဘျဲၣ်အစၢ်လၢတၢ်ဟဲက့ၤစိဆူဟံၣ်ခိၣ်ဖျိတၢ်မၤ

ဘၣ်ထွဲဒီးကံးအပီးအလီၤခဲလၢာ်

ကျိၤကွၢ်လၢတၢ်ကမၤစ့ၤလီၤနဖိအတၢ်အိၣ်ဘၣ်လၢကသံၣ်အကျိၤ

- လူၤဟံၣ်တၢ်မၤလၢအပူၤဖျဲးအတၢ်မၤအကျိၤအကွၢ်တဖၣ်ဒီး ပီးလီၤအပနီၣ်အတၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်တက့ၢ်.
- တဘျဲၣ်ဟဲက့ၤစိကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢအဒါတဖၣ်မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်မၤသံတၢ်ဖိလံၤဖိဃၢလၢတၢ်မၤအလီၤတဂ့ၢ်.
- ဖိးမၤတၢ်ဝံးအလီၤခံ,ဆိတလဲနကူနကၤတဖၣ်ဒီးခိၣ်ဖိးခိၣ်ဖျိၣ်တချးန့ၣ်လီၤဆူဟံၣ်ပူၤဒီးသိလ့ၣ်အပူၤတက့ၢ်. လုၢ်ထံတချးဖိၣ်နဖိတက့ၢ်.
- ဆူၣ်နတၢ်ဖိးတၢ်မၤအကူအသိးလီၤဆီဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးလၢအဂၤတက့ၢ်.

မံၣ်န့ၣ်စိထံတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဝဲကျိၤ
 Minnesota Department of Health
 တၢ်မူပီညါတၢ်ကွၢ်ဟ့ၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ
 625 Robert St N
 PO BOX 64975
 St. Paul, MN 55155-2538

health.biomonitoring@state.mn.us
www.health.state.mn.us

11/01/22

လၢတၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအိၣ်လၢကွၢ်ဂီၤအဂၤတက
 လုၢ်အဂီၢ်,ဆူၣ်အိၣ်မ့(လ)ဆူ health.biomonitoring@state.mn.us